

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 183/2018-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júla 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Floriánom Karabinošom, advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 204/1992 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 475/2011 zo 6. marca 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod

sp. zn. 4 C 204/1992 po právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 475/2011 zo 6. marca 2012 porušené boli.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktorú je Okresný súd Bratislava IV povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Bratislava IV je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Floriána Karabinoša, advokátska kancelária, Kutlíkova 17, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal uznesením č. k. I. ÚS 183/2018-23 z 30. mája 2018 na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 204/92 „o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva“, ktoré začalo 16. júla 1992 (ďalej aj „namietané konanie“) po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 475/2011 zo 6. marca 2012 (ďalej len „nález ústavného súdu“), ktorým už vyslovil porušenie jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a okresnému súdu prikázal vo veci konať bez zbytočných prietahov, ako aj priznal mu

finančné zadost'učinenie v sume 6 000 € a úhradu trov konania (nález nadobudol právoplatnosť 16. apríla 2012, posledný hodnotený úkon – 14. decembra 2011 – pojednávanie, ktoré bolo odročené na 2. február 2012, pozn.).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že po vydaní predmetného nálezu ústavného súdu uvedené konanie nie je stále právoplatne skončené, hoci okresný súd 20. novembra 2012 vydal rozsudok, ktorým vyhovel žalobe žalobcov a zamietol vzájomnú žalobu sťažovateľa a ostatných žalovaných. Následne rozhodol 12. septembra 2013 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní pod sp. zn. 9 Co 82/2013, 9 Co 83/2013 tak, že rozsudok okresného súdu zmenil, žalobu žalobcov zamietol a potvrdil zamietnutie vzájomnej žaloby sťažovateľa a ostatných žalovaných. Po podaní dovolania zo strany sťažovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 2 Cdo 123/2014 z 31. marca 2015 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd následne 30. októbra 2015 zrušil predmetný rozsudok okresného súdu. Dňa 19. januára 2016 okresný súd vydal uznesenie, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu a neskôr 6. mája 2016 vylúčil vec vzájomnej žaloby sťažovateľa na samostatné konanie.

3. Následne okresný súd 8. februára 2017 odročil pojednávanie z dôvodu ospravedlnenej neprítomnosti právnej zástupkyne žalobkyne a na pojednávaní 9. marca 2017 sporovým stranám doručil podanie sťažovateľa a stanovil im lehotu na vyjadrenie. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 24. mája 2017, kde sťažovateľovi bolo krátkou cestou doručované podanie žalobcov, pričom sťažovateľ nežiadal pojednávanie odročiť, ale len prerušiť a k podaniu žalobcov sa vecne vyjadril. Pojednávanie 13. septembra 2017 bolo iba odročené z dôvodu na strane žalobcov, ktorým sa nepodarilo včas zabezpečiť súkromný znalecký posudok. Na pojednávaní 26. októbra 2017 bol stranám tento posudok odovzdaný žalobcami a pojednávanie bolo opäť odročené s tým, aby žalobcovia zabezpečili účasť nimi navrhovaných svedkov. Výsluch svedkov sa uskutočnil až na pojednávaní 30. novembra 2017. Ďalšie pojednávanie, kde mal byť vyhlásený rozsudok, sa malo konať 2. marca 2018, ale toto pojednávanie sa už neuskutočnilo a bolo odročené z dôvodu úmrtia žalobkyne v 3. rade.

4. Čo sa týka postupu okresného súdu, sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že okresný súd bol nečinný 9 mesiacov v období od 6. mája 2016 (uznesenie o vylúčení vzájomnej žaloby na samostatné konanie) do 8. februára 2017 (pojednávanie), resp. už od vrátenia spisu z dovolacieho súdu 4. decembra 2015, do uskutočnenia pojednávania 8. februára 2017 (15 mesiacov nečinnosti). Okrem toho bol postup tiež neefektívny (po zrušení rozsudku okresného súdu z 20. novembra 1992 z dôvodu viacerých procesných pochybení, alebo aj preto, že *„súd napriek tomu, že na to boli splnené procesné podmienky, neaplikoval sudcovskú koncentráciu konania. Na potrebu využitia tohto postupu poukázal sťažovateľ svojim podaním zo dňa 12.10.2017. Sťažovateľ tam uviedol, že na pojednávaní dňa 24.05.2017 súd uznesením odročil pojednávanie a zároveň vyzval žalobcov, aby v lehote 7 dní písomne navrhli dôkazy, ktoré navrhujú v konaní vykonať s uvedením skutočností, ktoré majú byť navrhovanými dôkazmi preukázané. Uložená lehota 7 dní na označenie a predloženie dôkazov žalobcom uplynula dňa 31.05.2017. Dňa 31.05.2017 doručili žalobcovia prostredníctvom e-mailu žiadosť o predĺženie lehoty, a zároveň navrhli vypočuť troch svedkov. V tejto žiadosti žalobcovia zároveň len naznačili (ale nenavrhli ako dôkaz), že oslovia geodeta na zodpovedanie otázok, pričom tieto otázky nijako nešpecifikovali. Lehotu na označenie a predloženie dôkazov žiadali predĺžiť o 30 dní, t.j. do 30.06.2017. Súd o žiadosti o predĺženie lehoty nijakým spôsobom nerozhodol, z čoho sa treba usúdiť, že lehota predĺžená nebola. Žalobcovia však ani do 30.06.2017 súdu nepredložili žiadne ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, ani nepožiadali o predĺženie lehoty, a teda aj táto nová (súdom neakceptovaná) lehota uplynula márne. Sťažovateľ preto žiadal súd, aby na neskôr predložené dôkazy neprihliadal, a to s poukazom na ust. § 181 ods. 4 CSP...*

Je nemysliteľné, aby žalobcovia po tak dlho trvajúcim konaní stále nevedeli predložiť a označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a to ani v dodatočne súdom určenej lehote. Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo dňa 26.10.2017 súd uviedol, že sudcovskú koncentráciu konania nevyužije.

Za neefektívny považuje sťažovateľ aj postup súdu pri nariadovaní pojednávania a samotný obsah pojednávania. Hoci z počtu a frekvencie pojednávania by sa mohlo zdať, že aktivita súdu je veľká, opak je však pravdou. Viaceré pojednávania (ako napr. pojednávanie 26.10.2017 a 01.02.2018) boli nadbytočné, nemali žiadny praktický význam pre meritórny

postup, resp. súd pojednávanie odročil, hoci na to nebol dôležitý dôvod (napr. pojednávanie nariadené na 13.09.2017).“.

5. Sťažovateľ na základe uvedeného navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že jeho označené základné práva podľa ústavy a právo podľa dohovoru označené v záhlaví uznesenia postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené boli, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priťahov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 € a úhradu trov konania

6. Predsedníčka okresného súdu v podaní sp. zn. 1 SprV 82/2018 doručenom ústavnému súdu 14. mája 2018 popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

«Pod sp. zn. 4C 204/1992 je na Okresnom súde Bratislava IV vedené konanie v právnej veci v právnej veci žalobcov: 1/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 2/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 3/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti žalovaným: 1a) [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 1b/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 2/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 3/ [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], 4/ Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, Primaciálne námestie č. 1, Bratislava, o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva.

V označenej právnej veci boli od 01. januára 2012 doposiaľ súdom realizované nasledovné úkony.

Vo veci bol vytýčený termín pojednávania na deň 02.02.2012, na uvedenom pojednávaní súd zaviazal právnu zástupkyňu žalobcov a žalovaného v 4. rade aby v lehote 10 dní doručili súdu písomné vyjadrenie vo veci. Pojednávanie bolo odročené na deň 14.03.2012...

Pojednávanie vytýčené na termín 14.03.2012 bolo odročené na termín 03.05.2012 na základe žiadosti právnej zástupkyne žalobcov o odročenie pojednávania z dôvodu jej práceneschopnosti, doručenej súdu dňa 12.03.2012...

Na pojednávaní dňa 03.05.2012 právna zástupkyňa žalobcov predložila súdu podanie „stanovisko vo veci spis 4C 204/1992, stanovisko k vyjadreniam žalovaných, návrh

na rozšírenie okruhu účastníkov na strane žalobcov a návrh na úpravu petitu“ zo dňa 02.05.2012, a zároveň navrhla odročenie pojednávania z dôvodu doplnenia petitu. Pojednávanie bolo odročené na termín 27.06.2012...

Žalobcovia podaním zo dňa 16.05.2012 požiadali prostredníctvom právnej zástupkyne o predĺženie lehoty na doručenie opravy návrhu na pripustenie zmeny petitu a následne dňa 22.05.2012 bolo súdu doručené podanie - Oprava návrhu na úpravu žalobného petitu. Uznesením č.k. 4C 204/1992-463 zo dňa 25.05.2012 tunajší súd pripustil, aby do konania na strane žalobcov vstúpila [REDAKOVANÉ].

Uznesením č.k. 4C 204/1992-465 zo dňa 25.05.2012 tunajší súd pripustil zmenu žalobného petitu...

Dňa 22.06.2012 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 4. rade k zmene petitu.

Termín pojednávania vytýčený na deň 27.06.2012 bol odročený na deň 13.09.2012, na základe žiadosti žalobcov v 1. až 3. rade, z dôvodu potreby vyhotovenia geometrického plánu...

Na pojednávaní dňa 13.09.2012 súd doručil žalovaným v 1., 3. a 4. rade fotokópiu overeného geometrického plánu, následne žalovaný v 4. rade požiadal súd o lehotu 30 dní na vyjadrenie k návrhu žalobcov na úpravu petitu. Pojednávanie bolo odročené na termín 31.10.2012...

Na pojednávaní dňa 31.10.2012 sa strany sporu vyjadrili ku všetkým skutočnostiam, ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemali a preto súd odročil pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku na termín 20.11.2012.

Dňa 20.11.2012 súd vyhlásil rozsudok vo veci samej č.k. 4C 204/1992-558.

Následne tunajší súd rozhodol o trovách konania uznesením č.k. 4C 204/1992-572 zo dňa 27.11.2012.

Proti rozsudku č.k. 4C 204/1992-558 zo dňa 20.11.2012 podali dňa 26.11.2012 odvolanie žalovaní v 1. až 3. rade...

Proti uzneseniu o trovách konania podali odvolanie žalovaní v 1. až 3. rade dňa 07.12.2012, žalovaný v 4. rade podal odvolanie dňa 20.12.2012 a žalobcovia podali odvolanie dňa 20.12.2012.

Na návrh žalobcov opravil tunajší súd uznesením zo dňa 07.01.2013, č.k. 4C 204/1992-598 zrejmu nesprávnosť a chyby v písaní v záhlaví rozsudku č.k. 4C 204/1992-558 zo dňa 20.11.2012...

Následne bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave, kde sa nachádzal od dňa 01.02.2013 do dňa 16.10.2013.

Krajský súd v Bratislave rozhodol o odvolaniach rozsudkom č.k. 9Co 82/2013-632, 9Co 83/2013 zo dňa 12.09.2013, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením zmenil a vo zvyšku potvrdil a uznesenie súdu prvej inštancie o trovách konania odvolací súd zmenil.

Dňa 18.10.2013 vydal súd pokyn spisovej kancelárii na doručenie rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave stranám sporu.

Žalovaný v 2. rade oznámil súdu úmrtie žalovaného v 1. rade [REDAKOVANÉ] dňa 30.09.2013.

Proti rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave podali žalobcovia v 1. až 3. rade a žalovaný v 2. rade [REDAKOVANÉ] dovolanie dňa 05.12.2013.

Súd zisťoval okruh dedičov po neb. [REDAKOVANÉ] (žalovaný v 1. rade) a na základe potvrdenia notárskeho úradu zo dňa 05.11.2013 zistil, že dedičkami sú dcéry poručiteľa [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].

Dňa 09.12.2013 vydal súd pokyn spisovej kancelárii na doručenie rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co 82/2013-632. 9Co 83/2013 zo dňa 12.09.2013 právnym nástupcom žalovaného v 1. rade...

Súd pokynom spisovej kancelárii zo dňa 14.01.2014 vyzval žalobcov v 1. až 3. rade na doručenie riadne podpísaného originálu dovolania a zároveň ich vyzval na založenie splnomocnenia na zastupovanie v dovolacom konaní do spisu. (Splnomocnenia a originál dovolania boli súdu doručené dňa 28.01.2014).

Prípisom zo dňa 04.02.2014 súd zaslal dovolanie žalobcov a dovolanie žalovaného v 2. rade ostatným stranám sporu na vyjadrenie a zároveň vyzval žalobcov a žalovaného v 2. rade na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie...

Predkladacou správou zo dňa 20.03.2014 bol spis predložený Najvyššiemu súdu..., kde sa nachádzal od dňa 25.03.2014 do dňa 15.05.2015.

Najvyšší súd... uznesením sp. zn. 2Cdo 123/2014 zo dňa 31.03.2015 rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co 82/2013-632, 9Co 83/2013 zo dňa 12.09.2013 zrušil vo vzťahu k žalovanému v 4. rade a v prevyšujúcej časti rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie...

Spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave prípisom zo dňa 25.06.2015, kde sa nachádzal od dňa 29.06.2015 do dňa 04.12.2015.

Krajský súd... uznesením zo dňa 30.10.2015, č.k. 9Co 253/2015-764 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením a uznesenie o trovách konania zo dňa 27.11.2012, č.k. 4C 204/1992-572 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Tunajší súd uznesením č.k. 4C 204/1992-770 zo dňa 19.01.2016 pripustil zmenu žaloby spočívajúcu v zmene petitu.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave spolu s uznesením prvoinštančného súdu bolo pokynom súdu spisovej kancelárii zo dňa 19.01.2016 doručené stranám sporu. Zároveň súd vyzval žalovaných, aby sa vyjadrili, či súhlasia so zmenou vzájomného návrhu žalovaných, navrhnutou žalovaným v 2. rade...

Uznesením zo dňa 06.05.2016, č.k. 4C 204/1992-786 súd vylúčil podanie žalovaného v 2. rade [REDAKOVANÉ] zo dňa 12.03.2012 (vzájomný návrh) doplnený podaním zo dňa 05.08.2015 na samostatné konanie.

Súd dňa 15.06.2016 zistil závalu v doručení rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave č.k. 9Co/253/2015-764 zo dňa 30.10.2015 žalovanej v 1b) rade a z tohto dôvodu jej opätovne doručoval zásielku. Vzhľadom na to, že zásielka sa od žalovanej v 1b) rade vrátila s označením adresát neznámy, súd prípisom zo dňa 28.06.2016 požiadal príslušné oddelenie Policajného zboru o šetrenie pobytu žalovanej v 1b) rade.

Dňa 15.08.2016 súd vykonal lustráciu pobytu žalovanej v 1b) rade v Registri obyvateľov SR prostredníctvom registra tunajšieho súdu.

Dňa 22.08.2016 požiadal tunajší súd Krajský súd v Bratislave o zaslanie 3 vyhotovení rovnopisov rozhodnutia Krajského súdu... zo dňa 30.10.2015, č.k. 9Co 253/2015- 764.

Dňa 22.08.2016 bol súdu oznámený negatívny výsledok šetrenia pobytu žalovanej v 1b. rade prostredníctvom príslušného oddelenia Policajného zboru.

Dňa 23.08.2016 súd doručoval rozhodnutie Krajského súdu... č.k. 9Co/253/2015-764 zo dňa 30.10.2015 a uznesenie č.k. 4C/204/1992-770 zo dňa 19.01.2016 žalovanej v 1b. rade na adresu trvalého pobytu. Zásielka sa vrátila späť súdu s označením adresát neznámy dňa 08.09.2016.

Dňa 11.11.2016 vytyčil súd vo veci termín pojednávania na deň 08.02.2017.

Dňa 07.02.2017 bola súdu elektronicky doručená žiadosť právnej zástupkyne žalobcov o odročenie pojednávania vytyčeného na deň 08.02.2017 z dôvodu úmrtia v jej rodine. Z uvedeného dôvodu súd pojednávanie vytyčené na deň 08.02.2017 odročil na termín 09.03.2017, o čom upovedomil strany sporu.

Na pojednávaní dňa 09.03.2017 sa strany sporu vyjadrili k veci a nakoľko žalobcovia chceli zobrať žalobu čiastočne späť, požiadali o odročenie pojednávania s tým, že sa vo veci písomne vyjadria. Pojednávanie bolo odročené na termín 24.05.2017.

Podaním doručeným dňa 23.03.2017 žalobcovia zobrali žalobu čiastočne späť, vyjadrili sa k plombe vyznačenej na liste vlastníctva [REDAKOVANÉ] a navrhli vykonanie dôkazu - výsluch svedkyne...

Dňa 22.05.2017 bolo súdu elektronicky doručené vyjadrenie žalobcov k Zhrňujúcemu stanovisku žalovaného v 2. rade zo dňa 08.03.2017. Na pojednávaní dňa 24.05.2017 žalobcovia založili do spisu vyjadrenie a čestné vyhlásenie svedkyne, ktorá sa nemohla na pojednávanie dostaviť. Tieto boli krátkou cestou doručené prítomným žalovaným v la. rade, 1b. rade a v 2. rade. Právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že v krátkej lehote oznámi súdu konkrétne dôkazy na preukázanie tvrdení žalobcov. Pojednávanie bolo odročené na termín 13.09.2017 s tým, že právna zástupkyňa žalobcov navrhne súdu v lehote 7 dní dôkazy, ktoré navrhuje v konaní vykonať s uvedením skutočností, ktoré majú byť navrhovanými dôkazmi preukázané...

Pojednávanie vytyčené na deň 13.09.2017 bolo odročené z dôvodu žiadosti žalobcov doručenej súdu dňa 12.09.2017, nakoľko nebolo možné do termínu pojednávania zabezpečiť znalecký posudok z dôvodu choroby a hospitalizácie znalca v mesiaci august 2017. Pojednávanie bolo odročené na termín 26.10.2017.

Súd prípisom zo dňa 18.10.2017 zaslal na oboznámenie vyjadrenie žalobcov obsahujúce súkromný znalecký posudok a vyjadrenie žalovaného v 3. rade ostatným stranám sporu.

Pojednávajúce vytyčené na deň 26.10.2017 bolo odročené z dôvodu zabezpečenia účasti znalca na pojednávaní na deň 30.11.2017.

Prípisom zo dňa 08.11.2017 bolo žalovanému v 2. rade doručené podanie právnej zástupkyne žalobcov, ktoré bolo súdu doručené elektronicky dňa 31.10.2017.

Na pojednávaní dňa 30.11.2017 súd vypočul svedkov, ktorých prítomnosť zabezpečili žalobcovia. Následne bolo pojednávajúce odročené s tým, že strany sporu založia do spisu v lehote do dňa 20.01.2018 písomné vyjadrenie obsahujúce zhrnutie návrhov, vyjadrenie k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

Prípisom zo dňa 25.01.2018 súd zaslal žalovaným vyjadrenie žalobcov doručené súdu dňa 23.01.2018 na oboznámenie.

Na pojednávaní konanom dňa 01.02.2018 súd vyhlásil dokazovanie vo veci za skončené a pojednávajúce bolo odročené za účelom vyhlásenia rozsudku na deň 02.03.2018.

Žalobcovia oznámili súdu dňa 01.03.2018, že žalobkyňa v 3. rade [REDAKOVANÉ] zomrela dňa 27.02.2018.

Súd zrušil termín vyhlásenia rozsudku vytyčený na deň 02.03.2018 z dôvodu úmrtia žalobkyne v 3. rade a potreby ustáliť subjekty na strane žalobcov.

Dňa 06.04.2018 vydal súd pokyn spisovej kancelárii na zisťovanie okruhu dedičov po žalobkyni v 3. rade.

Z vyššie uvedenej chronológie úkonov vyplýva, že za rok 2012 bolo vytyčených 7 termínov pojednávaní v dňoch 2.2.2012, 14.3.2012, 3.5.2012, 27.6.2012, 13.9.2012, 31.10.2012 a 20.11.2012. Z uvedených termínov bolo pojednávajúce odročené bez prejednávania veci samej dňa 14.3.2012 z dôvodu práceneschopnosti právnej zástupkyne žalobcov a dňa 27.6.2012 na žiadosť právnej zástupkyne žalobcov za účelom vyhotovenia geometrického plánu. Zvyšné pojednávajúce sa riadne uskutočnili.

Dňa 20.11.2012 bol vo veci zároveň vyhlásený rozsudok. Následne bol spis po vykonaní príslušných procesných úkonov predložený na odvolací a neskôr dovolací súd, pričom obdobie, počas ktorého sa spis nachádzal na súdoch vyššej súdnej inštalácie nie je možné pripísať na vrub tunajšiemu súdu.

V roku 2017 bolo vytyčených 6 pojednávaní v dňoch 08.02.2017, 09.03.2017, 24.05.2017, 13.09.2017, 26.10.2017 a 30.11.2017, pričom pojednávajúce vytyčené na

termíny 08.02.2017.09.03.2017, 24.05.2017, 13.09.2017, 26.10.2017 súd odročil z dôvodov na strane sporu - žalobcov.

Je nesporné, že v označenej právnej veci došlo k prietahom v konaní od podania žaloby o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva. Avšak od posledného nálezu Ústavného súdu SR, ktorým boli konštatované prietahy vo veci, súd vo veci v zásade koná plynulo, bez prietahov, ktoré by bolo možné označiť za zbytočné, snažiac sa odstrániť právnu neistotu strán sporu a dospieť k meritórnemu rozhodnutiu, berúc do úvahy aj skutočnosť, že v konaní súd dňa 20.11.2012 vyhlásil rozsudok vo veci samej, ktorý bol následne odvolacím súdom zrušený a pred úmrtím žalobkyne v 3. rade bolo vo veci určené pojednávanie za účelom vyhlásenia rozsudku. K celkovej dĺžke konania prispelo aj úmrtie žalovaného v 1. rade a neskôr úmrtie žalobkyne v 3. rade, pričom sa jedná o právnu skutočnosť, ktorú nie je možné žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Mám za potrebné tiež uviesť, že k celkovej dĺžke konania môže prispieť aj strana sporu svojím správaním, a to o. i. opakovanými žiadosťami o odročenie pojednávania či už z dôvodov na strane právneho zástupcu strany sporu, prípadne z dôvodu nezabezpečenia dôkazov na pojednávanie a predkladaním nových dôkazných prostriedkov aj napriek skutočnosti, že predmetné konanie trvá od roku 1992, a tak svojím konaním zabraňovali súdu, aby uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené a vyniesol rozsudok vo veci samej.

Musím konštatovať, že konanie vedené na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 4C 204/1992 bolo poznačené prietahmi, ktoré však nemali preukázateľne za následok spôsobenie ujmy sťažovateľovi (sťažovateľ nijako nepreukázal, že by mu bola priamym následkom porušenia jeho základných práv spôsobená akákoľvek ujma).

Vzhľadom na zistený stav konania sp. zn. 4C 204/1992, ale zohľadňujúc aj ostatné okolnosti prípadu, ak Ústavný súd... dospeje k záveru, že došlo k porušeniu práva sťažovateľa, považujem priznanie ním žiadanej sumy 10.000,- EUR za neprimerané (neprimerane vysoko požadované finančné zadosťučinenie).

Záverom konštatujem, vzhľadom k okolnostiam prípadu, spolu s prihliadnutím na správanie strán sporu - žalobcov, úmrtie žalobkyne v 3. rade, problémy s doručovaním žalovanej v 1b) rade, dlhšie obdobie, počas ktorého sa spis nachádzal na odvolacom a dovolacom súde, že v napadnutom konaní nedošlo k súdnym prietahom, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné. Postup Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom

pod sp. zn. 4C 204/1992 je konaním, ktoré aj napriek uplynutému časovému obdobiu od podania žaloby, smeruje zo strany súdu k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa v jeho veci, poukazujúc najmä na stav konania, keď bolo konanie odročené na termín 02.03.2018 za účelom vyhlásenia rozsudku, avšak tento sa z dôvodu úmrtia strany sporu neuskutočnil, na čo opätovne nemal Okresný súd Bratislava IV žiadny vplyv a nemohol danú skutočnosť žiadnym spôsobom ovplyvniť.

Navrhujem preto, aby Ústavný súd... sťažnosť sťažovateľa na prerokovanie neprijal, a v prípade prijatia ústavnej sťažnosti na prerokovanie, aby rozhodol tak, že základné právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy..., ako aj na právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 4C 204/1992, porušené nebolo.»

7. Procesné úkony okresného súdu, ktoré sú uvedené vo vyjadrení okresného súdu, považoval ústavný súd za preukázané, pretože sa zhodujú s jeho zisteniami a vyplývajú zo súdneho spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 22. júna 2018.

8. K vyjadreniu okresného súdu zaujal stanovisko aj právny zástupca v podaní doručenom ústavnému súdu 28. júna 2018, v ktorom okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ vyčíta Okresnému súdu Bratislava IV predovšetkým neefektívny postup, a to najmä v období od vrátenia spisu z odvolacieho súdu dňa 04.12.2005 do uskutočnenia prvého pojednávania na súde prvého stupňa dňa 08.02.2017, pričom uplynulo viac ako 15 mesiacov. Sťažovateľ zároveň v sťažnosti uviedol, že hoci z počtu a frekvencie pojednávanií by sa mohlo zdať, že aktivita súdu je veľká, opak je však pravdou. Viaceré pojednávania (ako napr. pojednávanie 26.10.2017 a 01.02.2018) boli nadbytočné, nemali žiadny praktický význam pre meritórny postup, resp. súd pojednávanie odročil, hoci na to nebol dôležitý dôvod (napr. pojednávanie nariadené na 13.09.2017).

Okresný súd Bratislava IV vo svojom vyjadrení poukazuje na to, že k celkovej dĺžke konania mohla prispieť aj strana sporu svojim správaním, napr. opakovanými žiadosťami o odročenie, resp. predkladaním a označovaním nových dôkazov hoci spor sa vedie už od roku 1992.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na to, že on svojim správaním nedal príčinu na predĺženie konania, nikdy nežiadal o odročenie pojednávania a nepredkladal resp. neoznačoval nové dôkazy. Naopak, práve sťažovateľ apeloval na súd (svojim písomným podaním zo dňa 12.10.2017), aby súd viac nepripustil predloženie resp. označenie ďalších dôkazov a aby aplikoval inštitút sudcovskej koncentráciu konania, keďže na to boli splnené procesné prostriedky. Súd na nasledujúcom pojednávaní výslovne uviedol, že sudcovskú koncentráciu konania nebude aplikovať. Ak teda súd uvedomelo pripustil ďalšie dokazovanie v tejto procesnej situácii, prevzal na seba zodpovednosť za dĺžku konania spôsobenú nutnosťou vykonania oneskorene navrhnutých dôkazov a toto viac nie je možné pričítať sporovej strane (hoci nejde o sťažovateľa, ale o jeho protistranu). Je prirodzene pravdou, že súd nemá vplyv na to, že žalobkyňa v 3. rade zomrela počas konania. Je však zrejmé, že pojednávanie nariadené na termín 01.02.2018 bolo obsahovo celkom nadbytočné, pred týmto pojednávaním boli súdu doručené záverečné reči strán sporu, a teda prakticky nič nebránilo tomu, aby súd už na tomto pojednávaní vyniesol rozsudok so stručným zdôvodnením. Odročenie za účelom vyhlásenia rozsudku na termín 02.03.2018 nebolo potrebné a nebol na to dôležitý dôvod. Práve v tomto období nepotrebného odročenia, jeden deň pred vyhlásením rozsudku, došlo k úmrtiu. Ak by súd postupoval efektívne a rozhodnutie by vyhlásil už dňa 01.02.2018, k oddialeniu rozhodnutia by objektívne nedošlo.

Inými slovami, súd nemal žiadny vplyv nad úmrtím žalobkyne v 3. rade, ale mal plný vplyv nad organizovaním vlastného postupu, pričom pri efektívnom postupe, by objektívne k rozhodnutiu došlo ešte pred úmrtím žalobkyne v 3. rade.

Obrana súdu nie je akceptovateľná aj z toho dôvodu, že už samotná dĺžka súdneho konania (ktorú podľa skoršieho nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 475/2011-40 zo dňa 06.03.2012, a podľa názoru sťažovateľa aj v období po náleze ústavného súdu, treba pripisovať postupu Okresného súdu Bratislava IV) generuje zvýšenie komplikovanosti sporu, a to jednak v podobe zhoršenia dôkaznej situácie (postupne starnú, zabúdajú a umierajú svedkovia) ako aj v podobe množenia strán sporu (namiesto zomrelých strán do konania vstupujú ich dedičia, ktorých je viacero). Toto generuje nutnosť doručovania viacerým osobám, čo len zvyšuje pravdepodobnosť vád v doručovaní a pod. Vzhľadom na

uvedené, sťažovateľ považuje obranu Okresného súdu Bratislava IV za nedôvodnú a žiada, aby Ústavný súd SR sťažnosti sťažovateľa v celom rozsahu vyhovel.“

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

10. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

11. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

12. Ústavný súd si pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v obsahu týchto práv podľa názoru ústavného súdu nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 28/01).

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), a to § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Povinnosť súdu konať bez prietahov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán a z § 179 ods. 1 CSP,

podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

15.1 Ústavný súd už namietané konanie z hľadiska jeho skutkovej a právnej zložitosti posudzoval v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 8/2011, ako aj II. ÚS 475/2011, preto zložitost' veci nie je potrebné znova hodnotiť, hoci na priebeh konania, ako to vyplýva z vyjadrenia predsedníčky senátu krajského súdu z 20. máj 2013, mohlo mať čiastočne vplyv (č. 1. 624 v spise okresného súdu) to, že „*v predmetnej veci bol opakovane menený petit (pôvodne znel na určenie, že navrhovatelia sú podielovými spoluvlastníkmi pozemkov - novovytvorených parciel), ostatným petitom sa navrhovatelia domáhajú určenia, že označené nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich starých rodičoch. V rámci konania prvostupňový súd riešil aj otázku vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zo strany právnych predchodcov navrhovateľov a to aj počas účinnosti tzv. stredného Občianskeho zákonníka (zákona č. 141/1950 Zb.) navyše aj k časti neknihovanej parcely. Spisový materiál je tak náročnejší na štúdium a prípravu*“ (na začiatku to bolo konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti s prísl. – č. 1. 2 v spise, pozn.).

15.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka posudzovaného konania (strany sporu) v preskúmanom konaní, ústavný súd konštatuje, že po náleze ústavného súdu neprispel svojím správaním k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Sťažovateľ sa zúčastnil všetkých nariadených pojednávaní, podal aj vzájomný

návrh, a iba využíval oprávnenia, ktoré mu umožňovali procesné kódexy (OSP a CSP) pri hájení svojich práv. Ani okresný súd nemal konkrétne výhrady k jeho správaniu.

15.3 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, ako aj iných všeobecných súdov v napadnutom konaní. V tejto časti ústavný súd najprv konštatuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, že konanie nebolo právoplatne skončené (ani po 6 rokoch po vydaní nálezov ústavného súdu), hoci prebieha na okresnom súde už od roku 1992. Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). Takáto zdĺhavosť konania predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, teda ho aj ohrozuje vo svojej podstate (*mutatis mutandis* I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, II. ÚS 58/08).

Okresný súd síce hneď po náleze nariadil viaceré pojednávania a následne v krátkom čase aj rozhodol rozsudkom, ale jeho úkony nesmerovali k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). Na konanie mal vplyv aj rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol vzájomný návrh sťažovateľa z dôvodu, že navrhnutý petit bol v časti nevykonateľný a v časti domáhajúcej sa uloženia povinností Správe katastra pre hlavné mesto Bratislava zamietnutý (pozri rozsudok krajského súdu sp. zn. 9 Co 82/2013, 9 Co 83/2013 z 12. septembra 2013 – č. l. 637). Rozsudok krajského súdu bol totiž následne zrušený najvyšším súdom, pretože ním bola odňatá sťažovateľovi možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP a vec mu tak bola vrátená na ďalšie konanie. Najvyšší súd k tomu uviedol: *„Znemožnenie realizácie procesných práv účastníka v takomto prípade je prakticky dôsledkom nerešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania odvolacím súdom, lebo účastníkovi konania odopiera možnosť prieskumu správnosti, nových, poprípade z pohľadu súdu prvého stupňa bezvýznamných, z hľadiska posúdenia odvolacím súdom však rozhodujúcich skutočností“* (č. l. 751 v spise okresného súdu). Na doterajšiu dĺžku

namietaného konania mali tiež vplyv aj väčší počet účastníkov (strán) sporu a ich úmrtia v priebehu konania, časté zmeny petitu žaloby žalobcami, ako aj zmeny a doplnenia vzájomného návrhu sťažovateľa (napr. 5. augusta 2015) a rozhodovanie o nich, resp. nerozhodnutie okresného súdu o zmene žalobného návrhu žalobcov (č. 1. 769 vyplývajúce z rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 9 Co 253/2015 z 30. októbra 2015, ktorým zrušil napadnutý rozsudok okresného súdu z 20. novembra 2012, pozn.), ako aj rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam všeobecných súdov vo veci samej (spisy sa nachádzali na odvolacom a dovolacom súde od roku 2013 viac ako 27 mesiacov, pozn.).

Za zmienku tiež stojí spomenúť, že od posledného vrátenia spisu z krajského súdu v decembri 2015 okresný súd vykonával v roku 2016 iba jednoduché procesné úkony (doručoval rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 9 Co 253/2015 z 30. októbra 2015 stranám sporu, zisťoval adresu žalovanej, rozhodol o zmene petitu žalobného návrhu a vylúčil vzájomný návrh sťažovateľa na samostatné konanie a niektoré ďalšie nariadené pojednávania boli z jeho strany nadbytočné, a tým aj nesústreďené a neefektívne (pozri body 4 a 8 z vyjadrenia sťažovateľa).

16. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania (strán sporu). Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010, I. ÚS 85/2017).

Z uvedeného je teda zrejmé, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo opakovane k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (pozri bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

17. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti taktiež namietal, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu (resp. spravodlivý proces) v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

18. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01). Spôsobenie zbytočných prietáhov v konaní súdom môže založiť porušenie základného práva účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v zmysle čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy, ale neznamená spravidla odmietnutie spravodlivosti majúce za následok porušenie základného práva upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 8/01).

19. K porušeniu tohto základného práva zbytočnými prietahmi v súdnom konaní by však mohlo dôjsť v prípade, ak by postup všeobecného súdu v takomto konaní v dôsledku zbytočných prietáhov viedol v konečnom dôsledku k zmareniu možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ochrany ktorých sa domáha (obdobne IV. ÚS 132/2010).

20. Sťažovateľ sa v procesnom postavení žalovaného v 2. rade v konaní trvajúcim viac ako 26 rokov nachádza v právnej neistote. Vzhľadom na význam napadnutého konania okresného súdu pre sťažovateľa jeho mimoriadne neprimeraná dĺžka, vymykajúca sa akejkolvek možnosti jej akceptácie, zasahuje podľa názoru ústavného súdu samotnú

podstatu a účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy, pretože poskytnutie reálnej súdnej ochrany účastníkovi konania nevyhnutne predpokladá jej poskytnutie v rozumnom čase zodpovedajúcom povahe práv, ktoré sú predmetom konania, a reálnym okolnostiam prerokúvanej veci. Ústavný súd preto dospel k záveru, že v danom prípade došlo už aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľom ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia však neprikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov, pretože táto povinnosť mu bola uložená nálezmi ústavného súdu (pozri bod 15.1)

III.

22. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 10 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, ktoré odôvodnil najmä tým, že *„Uvedená výška finančného zadosťučinenia je primeraná vo vzťahu k významu základného práva a miere zásahu. Ako vyplýva z vyššie uvedeného dochádza k enormnému zásahu do základných práv, keď súdne konanie trvá už viac ako 25 rokov a stále nie je ukončené na súde prvej inštancie. Sťažovateľ má intenzívny pocit bezmocnosti, keď aj počas súdneho konania dochádza zo strany žalobcov k neoprávnenému užívaniu jeho pozemku. Sťažovateľ je s touto realitou konfrontovaný a využitie zákonných možností v spojení neefektívnym postupom súdu len umocňuje pocit bezprávia. Zásah do základných práv je o to citeľnejší, že k zbytočným prieťahom v konaní dochádza aj napriek tomu, že Ústavný súd SR už dvakrát konštatoval existenciu prieťahov a zásahu do základných práv a zároveň uložil okresnému súdu povinnosť ďalej konať bez zbytočných prieťahov. Napriek týmto príkazom súdne konanie trvá ďalších 6 rokov a z toho na súde prvej inštancie viac ako 27 mesiacov, čo je*

neprípustné. Všetky tieto skutočnosti sťažovateľa frustrujú a nadobúda pocit, že sa toto súdne konanie nikdy neskončí. Preto len samotné konštatovanie porušenia základného práva sťažovateľ nepovažujú za dostatočné zadostučinenie.“.

23. Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd tiež dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je dostatočným zadostučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadostučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti po náleze ústavného súdu a inými všeobecnými súdmi považuje za primerané v sume 2 500 € (zobral pri tom do úvahy aj výšku už priznaného finančného zadostučinenia predchádzajúcim nálezom v sume 6 000 €, pozn.). Vo zvyšnej časti tak jeho žiadosti v bode 22 nevyhoveli (bod 4 výroku nálezu).

24. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadostučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil (v danom prípade okresný súd), je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu ústavného súdu.

25. Ústavný súd napokon priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2018 je 153,50 € a hodnota režijného paušálu je 9,21 €. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v celkovej sume 488,13 € vrátane režijného paušálu, tak ako to je uvedené v bode 3 tohto rozhodnutia.

26. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok; to neplatí, ak rozhodnutím orgánu medzinárodnej organizácie zriadeného na uplatňovanie medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná, vznikne Slovenskej republike povinnosť v konaní pred ústavným súdom znovu preskúmať už prijaté rozhodnutie ústavného súdu (čl. 133 ústavy).

V Košiciach 18. júla 2018